

החרם האקדמי על ישראל

תמונת מצב | מאי 2026

פרופ' בועז גולני
פרופ' רבקה כרמי
ד"ר ציפי בוכניק
אלה ברזני
אושרת כץ שחם
גולן תמיר

מוסד שמואל נאמן
למחקר מדיניות לאומית

החרם האקדמי | 05/26

החרם האקדמי על ישראל

תמונת מצב | מאי 2026

פרופ' בועז גולני

פרופ' רבקה כרמי

ד"ר ציפי בוכניק

אלה ברזני

אושרת כץ שחם

גולן תמיר

אין לשכפל כל חלק מפרסום זה ללא רשות מראש ובכתב ממוסד שמואל נאמן מלבד לצורך ציטוט של קטעים קצרים במאמרי סקירה ופרסומים דומים תוך ציון מפורש של המקור.
הדעות והמסקנות המובאות בפרסום זה הן על דעת המחבר. ת ואינן משקפות בהכרח את דעת מוסד שמואל נאמן.

www.neaman.org.il

תוכן העניינים

3.....	רקע.....
4.....	תקציר מנהלים.....
5.....	עדכון נתונים תקופתיים.....
5	פעילות אנטי-ישראלית במוסדות אקדמיים בארה"ב
5	איור 1: מגמות מחאה בקמפוסים בארה"ב מאז אוקטובר 2023
6	איור 2: דיווחים על תקריות אנטישמיות בקמפוסים בארה"ב – מגמות לאורך זמן
7	איור 3: התפלגות הידיעות החדשותיות לפי סוג האירוע, יוני 2024-אפריל 2026
7	איור 4: התפלגות הידיעות החדשותיות לפי תקופות
8	מדדי ביצוע של האקדמיה הישראלית .....
8	איור 5: מגמות במענקי ERC – ישראל ומדינות בנות השוואה
9	איור 6: מגמות שנתיות בפרסומים מדעיים – ישראל ומדינות בנות השוואה
9	איור 7: שיעור השת"פ הבינלאומי בפרסומים מדעיים - ישראל ומדינות בנות השוואה
10	ממצאים ותובנות מדוחות בינלאומיים .....
10.....	שוודיה "We are not welcome here" .....
11.....	בריטניה Time for Change .....
11.....	קנדה The 2026 BDS in Canadian Academia .....
12.....	ארה"ב How Campuses Became Hotbeds .....
13.....	ארה"ב When Faculty Take Sides .....
14.....	ארה"ב The State of Antisemitism in America .....
14.....	ארה"ב Campus Crossroads .....
15.....	ארה"ב Antisemitism and Prejudice on Campus .....
16.....	כיוונים מרכזיים בזירה הבינלאומית .....

מדינת ישראל, המוכרת כמרכז מוביל לחדשנות טכנולוגית ומדעית, נדרשת להתמודד עם מכלול אתגרים כלכליים, חברתיים וביטחוניים. המערכת האקדמית, שהוכיחה את חוסנה לאורך 78 שנות קיומה, ממשיכה למלא תפקיד מרכזי בקידום המחקר, בהכשרת כוח אדם איכותי ובחיזוק מעמדה של ישראל בזירה הבינלאומית. הישגיה בתחום המדע והטכנולוגיה תרמו למיצובה של ישראל כמדינה מתקדמת בתחומים מגוונים, בהם ביטחון, בריאות, חינוך וטכנולוגיה.

אירועי השבעה באוקטובר 2023 והמלחמה שהתפתחה בעקבותיהם הובילו לשינויים מורכבים בדעת הקהל העולמית, והציבו את ישראל בפני אתגרים חדשים, לרבות התגברות של ניסיונות מתמשכים להחיל חרמות אקדמיים על מוסדות וחוקרים ישראלים. ניסיונות אלו נשענים, בין היתר, על פעילות מתמשכת של תנועת ה-BDS שפעלה לקידום חרמות על ישראל גם קודם לכן, אך קיבלה משנה תוקף לאחר פרוץ המלחמה. התפתחויות אלו מחייבות בחינה של השלכות תופעת החרמות האקדמיים וגיבוש דרכי התמודדות. על רקע זה הוקם במוסד שמואל נאמן צוות משימה ייעודי שמטרתו לאסוף ולנתח נתונים, ולגבש תמונת מצב עדכנית והמלצות פעולה.

צוות המחקר במוסד שמואל נאמן פועל מאז שנת 2024 באיסוף שיטתי ורציף של נתונים בתחום, תוך שילוב מקורות מידע מגוונים וניתוח מגמות לאורך זמן. במסגרת פעילותו זו מתפרסמים דוחות תקופתיים המספקים תמונת מצב עדכנית על ההתפתחויות בזירה הבינלאומית. לצד דוחות אלה מתוחזק ומתעדכן באופן שוטף דשבורד אינטראקטיבי המרכז את המידע ומנגיש אותו לציבור ולמקבלי החלטות. הדוחות והנתונים מתפרסמים באתר הפרויקט:

<https://www.neaman.org.il/project/scholar-shield/>

הדוח הנוכחי מבקש להעמיק ולהרחיב את בסיס הידע שנצבר עד כה, והוא מציג ממצאים נבחרים, מגמות בולטות ותובנות שעלו מאז פרסום הדוח הקודם בנושא¹. בכך, הוא תורם תמונת מצב עדכנית ומבוססת נתונים, המשמשת בסיס לדיון מושכל ולגיבוש כיווני פעולה אפשריים. לנוכח תופעת "החרם השקט" לצד המחאות הסוערות, הנתונים האמפיריים משמשים מצפן המאפשר מעבר מניהול משברים פסיבי לגיבוש אסטרטגיה פרואקטיבית של חוסן אקדמי לאומי.

¹ גולני, ב', כרמי, ר', בוכניק, צ', ברזני, א', כץ-שחם, א', ותמיר, ג' (2025). [החרם האקדמי על ישראל | דוח מצב ליוני 2025](#). מוסד שמואל נאמן.

תקציר מנהלים

מסמך זה מציג תמונת מצב עדכנית, נכונה למחצית הראשונה של 2026, של השפעות יוזמות החרם האקדמי על ישראל, תוך שילוב בין ניתוח פעילות אנטי-ישראלית בזירה הבינלאומית לבין בחינת ביצועי המערכת האקדמית הישראלית.

ברקע הדברים עומדת ההבנה כי האקדמיה הישראלית מהווה מרכיב מרכזי בעוצמתה של ישראל, וכי מאז אירועי אוקטובר 2023 חלה החרפה בלחצים חיצוניים, לרבות מחאות, יוזמות חרם ועליה בדיווחים על תקריות אנטישמיות בקמפוסים. הנתונים מצביעים על שיא בפעילות המחאה בארה"ב במהלך 2024 ולאחריו ירידה הדרגתית, לצד עליה חדה במספר הדיווחים על תקריות אנטישמיות החל מסוף 2023 ולאחר מכן התמתנות מסוימת. במקביל, ניתוח הסיקור התקשורתי מראה כי חלק ניכר מהפעילות מתמקד בהפגנות, קריאות לחרם והפרעות לאירועים אקדמיים. לצד זאת, כפי שעולה מסקירת הדוחות הבינלאומיים, מסתמנת החרפה והתמסדות חלקית של יוזמות חרם במוסדות אקדמיים באירופה ובמדינות מערביות נוספות, על רקע שחיקה מתמשכת במרחב האקדמי, נורמליזציה של עמדות אנטישמיות ופער מתמשך בין חוויות הסטודנטים לבין המענה המוסדי, מגמות התורמות להעמקת תופעת החרם והבידוד ולהתרחבותה.

לצד זאת, מדדי הביצוע של האקדמיה הישראלית מצביעים על יציבות יחסית בפעילות המחקרית. היקף מענקי ERC, מספר הפרסומים המדעיים ושיעור שיתופי הפעולה הבינלאומיים מציגים מגמות דומות לאלו של מדינות השוואה, עם תנודתיות אך ללא עדות לפגיעה משמעותית. יש לקחת בחשבון כי חלק מהשינויים במדדים אלו נובעים גם משיבושים בפעילות המחקר בעקבות המלחמה - לרבות גיוס חוקרים לשירות מילואים וקשיים לוגיסטיים - אשר הקשו על הגשת הצעות מחקר ומאמרים. עם זאת, ניכרים פערים מסוימים בקצב הצמיחה ובהיקף שיתופי הפעולה, שעשויים להעיד על מגבלות מערכתיות או על השפעות עקיפות של הלחצים החיצוניים.

המסמך משלב סקירה של דוחות בינלאומיים, המצביעים על אתגרים רחבים יותר בקמפוסים בעולם, ובהם תחושת חוסר ביטחון, הדרה חברתית, הקצנה בשיח ותפקידם של גורמים מוסדיים בעיצוב האקלים האקדמי. מכלול הממצאים מצביע על מציאות מורכבת: מחד, עליה בפעילות אנטי-ישראלית ובביטוי עוינות; ומאידך, עמידות יחסית של המערכת האקדמית הישראלית והמשך השתלבותה בזירה הבינלאומית.

בסיכומו של דבר, המסמך מדגיש את הצורך במעקב שיטתי מבוסס נתונים, בשילוב בין ניתוח לחצים חיצוניים למדדי ביצוע פנימיים, לצורך גיבוש מדיניות פרואקטיבית מושכלת להבטחת חוסנה והמשך שגשוגה של האקדמיה הישראלית.

עדכון נתונים תקופתיים

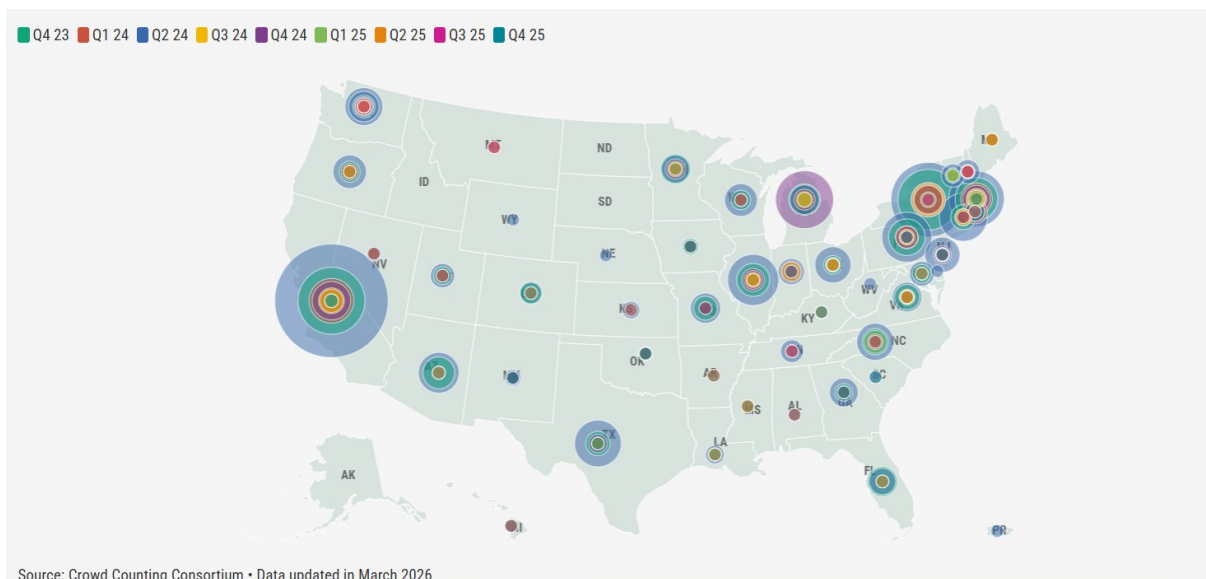
הנתונים המוצגים בדשבורד החרם האקדמי משלבים בין מדדים המתעדים את היקף הפעילות נגד ישראל בזירה האקדמית הבינלאומית לבין מדדים המשקפים את ביצועי המערכת האקדמית בישראל באותה תקופה. בין היתר, הדשבורד כולל מידע על היקף ההפגנות בקמפוסים, פעילות של ארגונים אנטי-ישראליים, ודיווחים על תקריות אנטישמיות באוניברסיטאות.

במקביל, מוצגים מדדים המאפשרים לבחון את עמידותה והמשך פעילותה של האקדמיה הישראלית, כגון היקף מענקי European Research Council (ERC), פרסומים מדעיים, שיתופי פעולה בינלאומיים, ומיקומן של האוניברסיטאות הישראליות בדירוגים בינלאומיים. שילוב זה מאפשר ניתוח משולב של לחצים חיצוניים לצד ביצועים אקדמיים, ומספק בסיס אמפירי להערכת השפעות יוזמות החרם לאורך זמן.

פעילות אנטי-ישראלית במוסדות אקדמיים בארה"ב

התרשים הבא מציג את היקף ההפגנות² הפרו-פלסטיניות בקמפוסים בארה"ב, על בסיס נתונים רבעוניים, ומאפשר מעקב אחר ההתפתחות הדינמית של התופעה מאז אוקטובר 2023. באמצעות הצגה גיאוגרפית והשוואה בין רבעונים, ניתן לזהות מגמות בזמן ובמרחב, לרבות מוקדי פעילות מרכזיים ושינויים בעוצמת ההפגנות לאורך התקופה. מהנתונים עולה כי במהלך הרבעון השני של 2024 (Q2 24) נרשמה עליה חדה בהיקף ההפגנות, עם ריכוזי פעילות גבוהים במיוחד במדינות כמו קליפורניה, ניו יורק ומסצ'וסטס. לאחר שיא זה נרשמת ירידה הדרגתית ומתמשכת בהיקף הפעילות לאורך 2024-2025, אם כי נותרת פעילות ברמה נמוכה יותר במספר מוקדים מרכזיים.

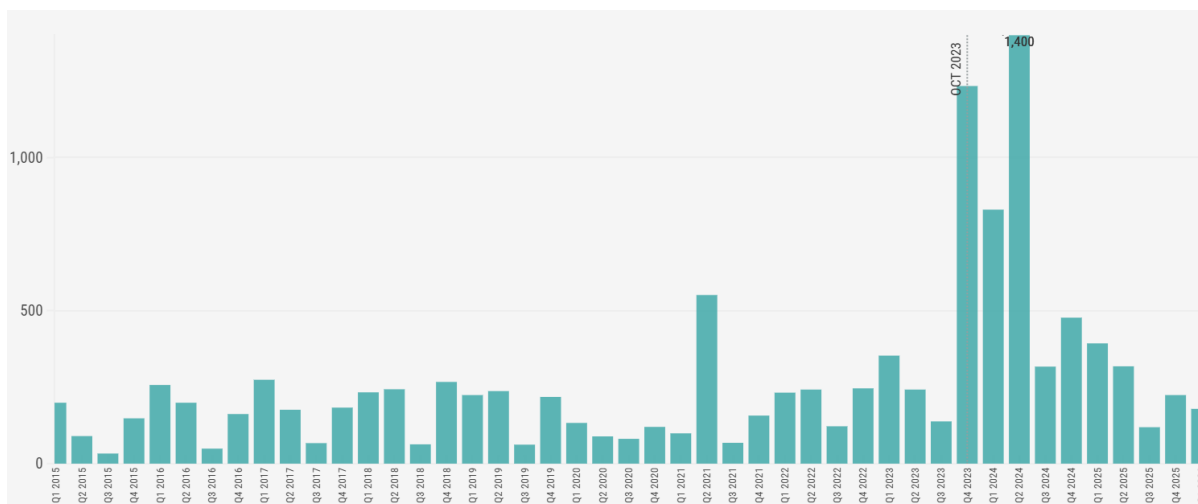
איור 1: מגמות מחאה בקמפוסים בארה"ב מאז אוקטובר 2023

² היקף ההפגנות נמדד על בסיס מספר המשתתפים

איור 2 מבוסס על נתוני ארגון AMCHA³ ומציג את מספר הדיווחים שהוגשו על-ידי סטודנטים ואנשי סגל על תקריות האנטישמיות בקמפוסים בארה"ב, ומאפשר לבחון מגמות הן ברזולוציה חודשית והן ברזולוציה רבעונית. מן הנתונים עולה כי לאחר רמות יציבות יחסית בשנים קודמות, נרשמה עליה חדה במיוחד החל מסוף 2023, עם שיאים בולטים במהלך 2024. מתחילת ינואר 2020 ועד אוקטובר 2023 ממוצע הדיווחים עמד על 192 תקריות ברבעון. ברבעון הרביעי של 2023 מספר הדיווחים זינק ל-1,234. בשנת 2024 ממוצע הדיווחים לרבעון היה 756, בשנת 2025 ניכרת ירידה לממוצע של 264 תקריות ברבעון.

איור 2: דיווחים על תקריות אנטישמיות בקמפוסים בארה"ב – מגמות לאורך זמן

ביוני 2024 צוות מוסד נאמן החל באיסוף ידיעות על חרם אקדמי שהתפרסמו בתקשורת. המידע נאסף באמצעות עדכונים יומיים ממערכת Google Alerts, תוך שימוש במילות מפתח שהוגדרו על-ידי צוות המחקר, וכלל סינון וניתוח של מקורות מגוונים כגון תקשורת בינלאומית, עיתונות מקומית, בטאונים אקדמיים ובלוגים⁴. 727 מהפרסומים עסקו בדיווחים על מקרים של חרם אקדמי וסווגו בהתאם למערכת קטגוריזציה מובנית אשר פותחה לצורך המחקר. הסיקור התקשורתי של אירועי החרם באקדמיה משקף מציאות חברתית-פוליטית מורכבת. כרבע מהידיעות שתועדו עסקו בהפגנות שנערכו בקמפוסים, 24% דיווחים על קריאות ועצומות לחרם אקדמי, 11% מקרים של אלימות או ונדליזם, 9% הפרעות לאירועים וביטויים פוגעניים, 10% - החלטות שהתקבלו ע"י ארגונים שונים באוניברסיטאות. התפלגות של סוגי האירועים שתועדו במהלך יוני 2024-אפריל 2026 ניתן לראות באיור 3, התפלגות הידיעות החדשותיות לפי רבעונים מוצגת באיור 4. חשוב לציין כי נתוני הדיווחים בתקשורת מושפעים ממגוון גורמים, ובהם מידת העניין הציבורי בתקופות שונות, היקף הסיקור התקשורתי, סדר היום החדשותי ואף מדיניות העריכה של כלי התקשורת. לפיכך, יש לפרש נתונים אלו בזהירות, שכן הם אינם משקפים בהכרח את היקף התופעה בפועל אלא רק את רמת החשיפה והסיקור שלה.

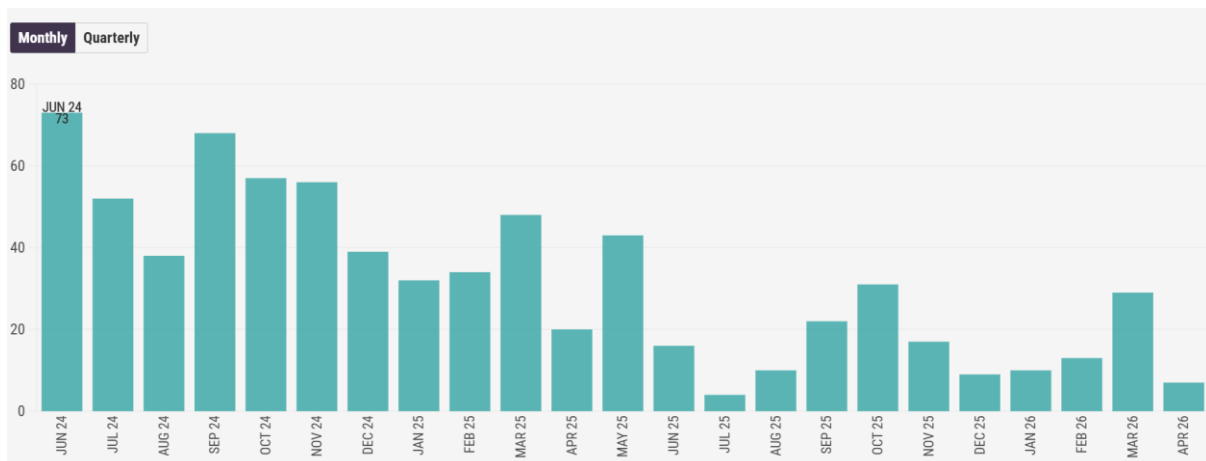
³ Incidents of antisemitic activity that occurred on U.S. college and university campuses. [AMCHA Initiative website](#).

⁴ יש לציין כי מערך האיסוף התמקד במקורות המפרסמים בעיקר באנגלית ובעברית, דבר אשר עשוי להטות את הייצוג למדינות דוברות אנגלית

איור 3: התפלגות הידיעות החדשותיות לפי סוג האירוע, יוני 2024-אפריל 2026

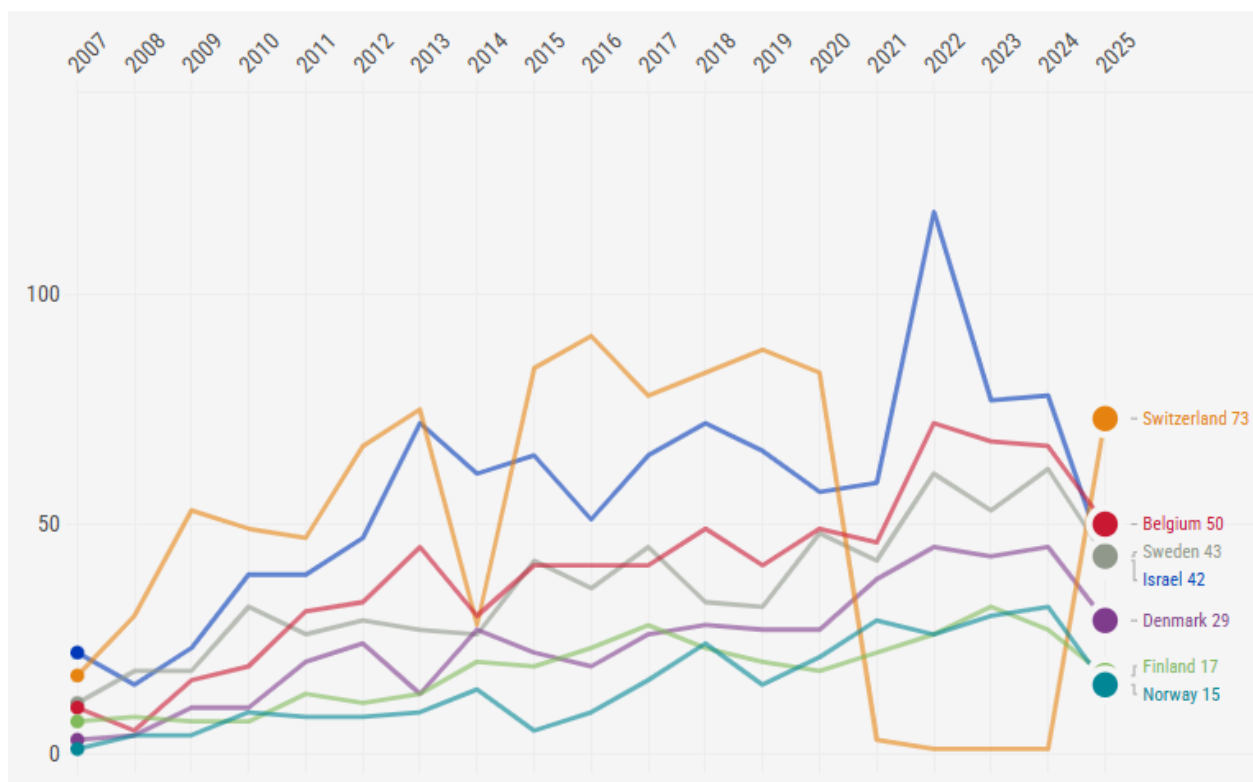
איור 4: התפלגות הידיעות החדשותיות לפי תקופות

מדדי ביצוע של האקדמיה הישראלית

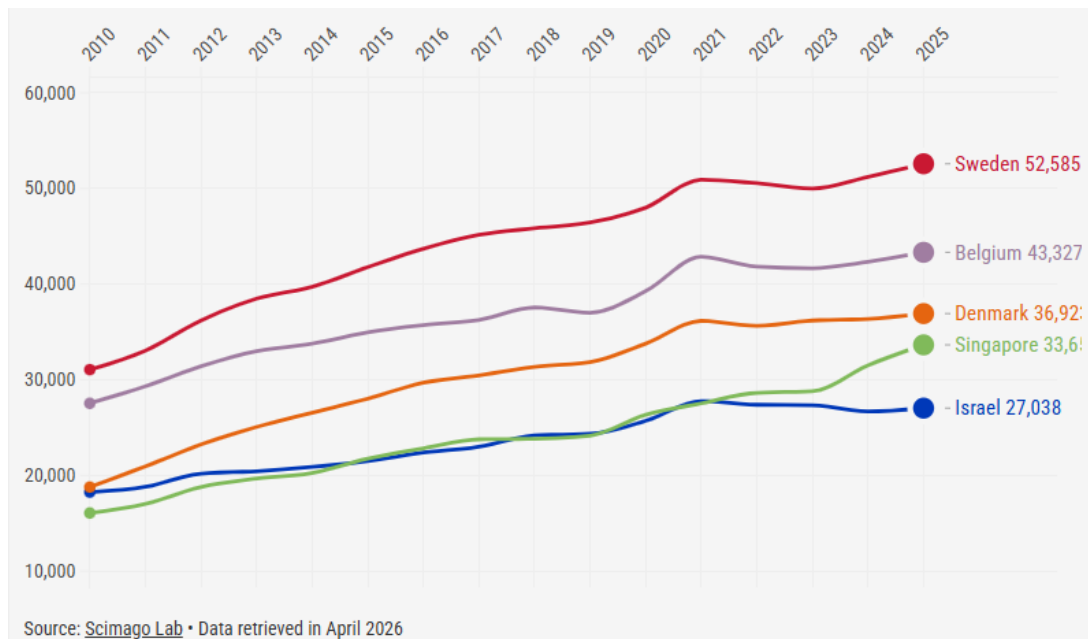
מדד מענקי ה-ERC (European Research Council) מהווה אינדיקציה חשובה לרמת הפעילות וההכרה הבינלאומית (בדגש על הזירה האירופית) במחקר האקדמי, ולכן משמש כלי לבחינת השפעות אפשריות של לחצים ויזמות לחרם אקדמי על ישראל. מהנתונים עולה כי למרות תנודתיות מסוימת לאורך השנים, היקף ההצעות והזכויות של חוקרים ישראלים מצוי במגמה דומה לזו של מדינות הייחוס. את הירידה שנרשמה בשנת 2025, הן בישראל והן במדינות נוספות, ניתן לייחס בין היתר לגידול בתחרות בעקבות חזרתן של מדינות מובילות כגון בריטניה ושווייץ לתוכנית Horizon.

איור 5: מגמות במענקי ERC – ישראל ומדינות בנות השוואה⁵

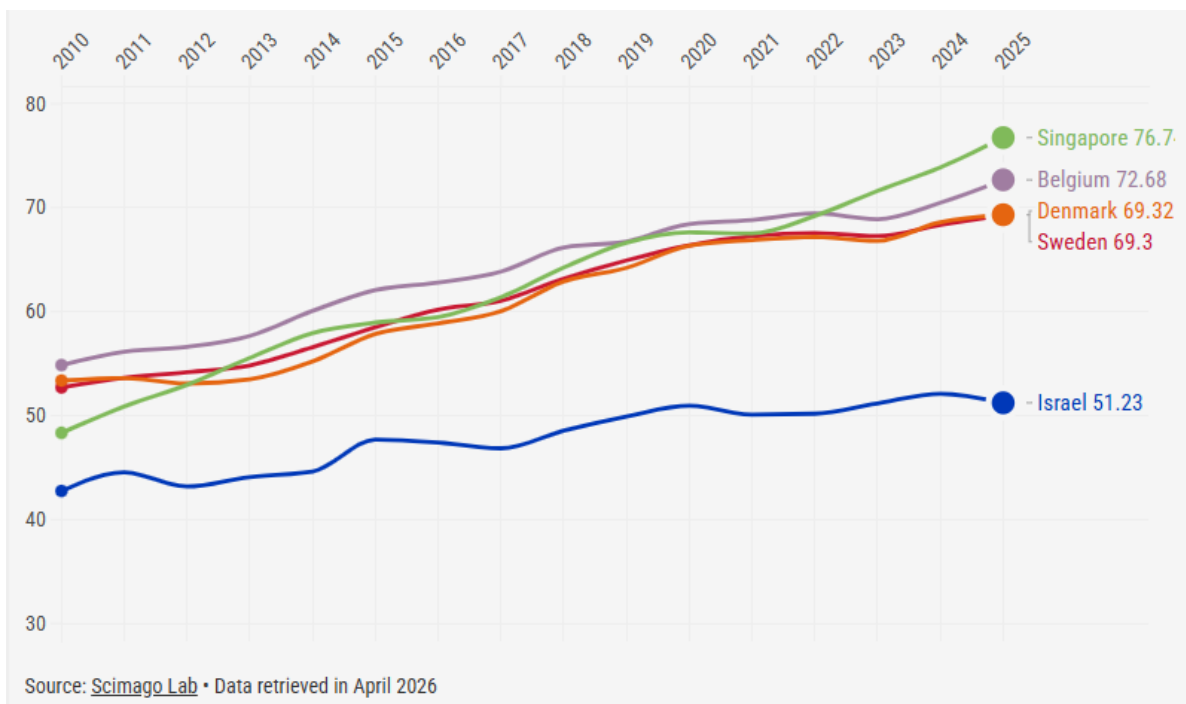

בחינת היקף הפרסומים המדעיים מהווה אינדיקטור נוסף להמשכיות ולחוסן של המערכת האקדמית. הנתונים באיור 6 מראים כי לאורך השנים ניכרת מגמת עליה בפרסומים המדעיים של ישראל, בדומה למגמות במדינות הייחוס. למרות תנודתיות מסוימת בשנים האחרונות, לא ניכרת ירידה חדה בפעילות המחקרית. מספר הפרסומים השנתי של ישראל עלה ב-5% בשנים 2020-2025. בבלגיה, דנמרק ושוודיה נרשם באותה תקופה גידול ממוצע של 10%.

⁵ מדינות אלה הן בנות השוואה לישראל בגודל האוכלוסייה, ובמאפייניהן ככלכלות קטנות-בינוניות, פתוחות ומבוססות ידע. בכולן שיעורי השקעה גבוהים במו"פ, מערכות אקדמיות חזקות ושיתופי פעולה בינלאומיים ענפים—ולכן הן נקודת ייחוס רלוונטית להשוואה.

איור 6: מגמות שנתיות בפרסומים מדעיים – ישראל ומדינות בנות השוואה⁵

מדד שיתופי הפעולה הבינלאומיים בפרסומים מדעיים משקף את רמת השתלבותה של מערכת המחקר בזירה הגלובלית, ומשפיע במידה רבה גם על היקף הפרסומים של כל מדינה. הנתונים באיור 7 מצביעים על עליה בשיעור שיתופי הפעולה של ישראל בין 2010 ל-2024, וירידה קלה בשנת 2025, בשונה ממדינות הייחוס שבהן נמשכה מגמת העלייה במדד זה. הפערים מול מדינות הייחוס עשויים להעיד על מגבלות מערכתיות, כגון נגישות למימון בינלאומי והשתלבות ברשתות מחקר, לצד אפשרות להשפעה מסוימת של מהלכי חרם אקדמי.

איור 7: שיעור השת"פ הבינלאומי בפרסומים מדעיים - ישראל ומדינות בנות השוואה [%]⁵

ממצאים ותובנות מדוחות בינלאומיים

בפרק זה מוצגת סקירה תמציתית של ממצאים מרכזיים מדוחות נבחרים שפורסמו במהלך השנה החולפת. הסקירה נשענת על מעקב שיטתי שמבצע צוות מוסד נאמן אחר דוחות, פרסומים ונתונים המתפרסמים ע"י ארגונים יהודיים ואוניברסיטאות ברחבי העולם, שנאספים, מאונדקסים ומהווים חלק מתשתית הידע של הפרויקט, וחלקם מקושרים לאתר המחקר לעיון רחב⁶. בחלק זה נציג סקירה קצרה של הממצאים המרכזיים שעלו מדוחות נבחרים שפורסמו במהלך השנה החולפת.

שוודיה | "We are not welcome here"⁷

הדוח של Swedish Union of Jewish Youth מציג תמונת מצב קשה באשר לחווייתם של צעירים יהודים בסביבה האקדמית והציבורית בשוודיה. ממצאי הדוח מצביעים על תחושת הדרה מתמשכת, חוסר ביטחון וניכור, כאשר רבים מהנשאלים מדווחים כי הם נמנעים מהבעת זהותם היהודית במרחבים ציבוריים ואקדמיים מחשש לתגובות עוינות. התופעה אינה מתמצה באירועים נקודתיים, אלא מתוארת כדפוס רחב הכולל הערות פוגעניות, חרמות חברתיים ולעיתים גם איומים ישירים.

אחד הממצאים הבולטים הוא הפער בין חומרת החוויות המדווחות לבין רמת המענה המוסדי. בדומה לממצאים בדוחות בינלאומיים אחרים, גם כאן עולה כי מוסדות חינוך אינם תמיד מגיבים באופן מספק או עקבי לאירועים, ולעיתים נתפסים כמי שאינם מצליחים להבטיח סביבה בטוחה ושוויונית לסטודנטים יהודים. בנוסף, הדוח מדגיש את ההשפעה של השיח הפוליטי סביב ישראל על חיי היומיום של סטודנטים יהודים, כאשר זהותם נתפסת לעיתים דרך פריזמה פוליטית, דבר המוביל להאשמות קולקטיביות ולהדרה חברתית.

ממצא מעניין נוסף הוא הדינמיקה של "הסתרת זהות" - חלק מהסטודנטים בוחרים להימנע מהצגת סממנים יהודיים או מהשתתפות בפעילויות קהילתיות, כאסטרטגיית התמודדות. תופעה זו משקפת לא רק תחושת איום, אלא גם פגיעה עמוקה בתחושת השייכות והמרחב האקדמי כזירה פתוחה ובטוחה. במקביל, הדוח מצביע על שונות בין מוסדות ועל כך שקיימות יוזמות חיוביות מקומיות, אך אלו אינן אחידות או מספקות בקנה מידה רחב.

בסיכומו של דבר, הדוח מתאר מציאות מורכבת שבה לצד המשך השתלבות אקדמית, מתקיימים אתגרים משמעותיים ברמת הביטחון האישי והחברתי של צעירים יהודים. הוא מדגיש את הצורך במדיניות מוסדית ברורה, באכיפה עקבית ובחיזוק מנגנוני תמיכה, כדי להתמודד עם תופעות של הדרה ואנטישמיות במרחב האקדמי.

⁶ מאגר המידע של מוסד שמואל נאמן בנושא החרם האקדמי: [/https://www.neaman.org.il/project/scholar-shield](https://www.neaman.org.il/project/scholar-shield)

⁷ "We are not welcome here" Jewish students' and employees' experiences of antisemitism and lack of safety in higher education in Sweden after October 7th | Swedish Union of Jewish Youth, 2026 [\[report\]](#)

בריטניה | Time for Change⁸

הדוח שפורסם ע"י ארגון ה-Union of Jewish Students (UJS), מבוסס על סקר רחב בקרב סטודנטים ועדויות אישיות, ומבקש למפות את היקף והשפעת העלייה באנטישמיות בקמפוסים בבריטניה על כלל אוכלוסיית הסטודנטים.

ממצאי הדוח מצביעים על נורמליזציה של עמדות והתנהגויות אנטישמיות במרחב האקדמי, כפי שמשקף בין היתר בכך שכ-20% מהסטודנטים אינם מוכנים לחלוק מגורים עם סטודנט יהודי, וכרבע מהנשאלים נחשפו להתנהגות המכוונת כלפי יהודים על בסיס זהותם. לצד זאת, הדוח מדגיש את ההשפעה הרחבה של גל מחאה פוליטית אינטנסיבית מאז אוקטובר 2023, הכוללת הפגנות מתמשכות, חסימות והפרעות לשגרת הלימודים, אשר משפיעות לא רק על סטודנטים יהודים אלא על כלל הקמפוס.

הדוח עוסק גם בנושא הקשר בין השיח הפוליטי לבין דינמיקות חברתיות: סטודנטים יהודים מדווחים על התרחקות חברתית, פגיעה בקשרים אישיים ולחץ קבוצתי, כאשר זהותם נתפסת דרך פריזמה פוליטית ולעיתים מובילה להדרה. במקביל, כמעט מחצית מהסטודנטים דיווחו כי נחשפו לביטויים של הצדקת אלימות או להאדרת ארגונים קיצוניים, תופעה הנתפסת בדוח כחלק מהקצנה רחבה יותר של השיח בקמפוסים.

נקודה מעניינת נוספת מתייחסת לאדישות יחסית של חלק מהסטודנטים והמערכת כלפי התופעה, המתבטאת בשיעורי דיווח נמוכים ובתגובה מוגבלת לאירועים. מצב זה, לצד ריבוי גורמים מעורבים (אוניברסיטאות, אגודות סטודנטים ורשויות) יוצר, לפי מחברי הדוח, קושי בגיבוש תגובה מוסדית עקבית ואפקטיבית.

הדוח מציג תמונה של שחיקה במרקם החברתי והאקדמי, שבה סוגיות של זהות, פוליטיקה וחופש ביטוי משתלבות לכדי אתגר מערכתי רחב. לצד הצגת הבעיה, הוא מציע שורת המלצות אופרטיביות לחיזוק אחריות מוסדית, שיפור מנגנוני האכיפה והבטחת סביבת לימודים יציבה ומכילה לכלל הסטודנטים.

קנדה | The 2026 BDS in Canadian Academia⁹

הדוח שפורסם באפריל 2026 מציג תמונת מצב עדכנית ומרוכזת של פעילות תנועת ה-BDS באקדמיה הקנדית בראשית 2026, וממחיש כיצד יוזמות חרם מתקדמות בעיקר דרך גופים סטודנטיאליים וארגוני סגל, תוך יצירת לחץ מתמשך על הנהלות האוניברסיטאות.

ניתן לזהות מגמה ברורה של "הסלמה מלמטה למעלה". התהליך מתחיל ביוזמות של אגודות סטודנטים, כמו במשאל הסטודנטים באוניברסיטת בריטיש קולומביה (UBC), שבו רוב גבוה תמך בניתוק קשרים עם אוניברסיטאות ישראליות. במקרים אחרים, כמו באוניברסיטת מקגיל, היוזמות אף ניסו להשתלב במסגרות פורמליות יותר של ממשל אקדמי, אך נבלמו על ידי הנהלות האוניברסיטאות בטענה לאפליה או פגיעה

⁸ Time for Change: A Landmark Report on UK Campus Antisemitism | UJS, March 2026 [\[report\]](#)

⁹ The 2026 BDS in Canadian Academia Report. Tracking Anti-Israel Divestment Motions at Canadian Post-Secondary Institutions | zAlonist, April 2026 [\[report\]](#)

בעקרונות יסוד. המתח בין רצון הסטודנטים לבין גבולות המוסדות האקדמיים הוא אחד הצירים המרכזיים במסמך זה.

במקביל, הדוח מדגיש כי הפעילות אינה מוגבלת לקמפוסים בלבד. החלטת ארגון המורים של קולומביה הבריטית לאמץ עמדת BDS מסמנת התרחבות של השיח והפעולה גם למערכת החינוך הרחבה, ומהווה תקדים בקנה מידה ארצי. לצד זאת, ניכרת גם מעורבות גוברת של גופי סגל אקדמי, כאשר גל החלטות מ-2025 יצר תשתית רעיונית ומוסדית להמשך הפעילות ב-2026.

היבט ראוי לציון הוא הפער בין הצלחות סמליות לבין חסמים מוסדיים. בעוד שרבות מההצעות עוברות ברמת אגודות הסטודנטים או הסגל, כאשר הן מגיעות לרמת הנהלת האוניברסיטה או הדירקטוריונים - הן לעיתים קרובות נדחות, מעוכבות או מועברות לבחינה מקצועית (כמו במקרה של אוניברסיטת דלהוזי - Dalhousie University). פער זה מדגיש את גבולות ההשפעה של יוזמות BDS ואת החשיבות של מנגנוני ממשל אקדמי. הדוח מצביע גם על מעבר לזירה המשפטית: תביעות נגד אוניברסיטאות בטענה לאי-הגנה על סטודנטים יהודים משקפות תגובת נגד הולכת ומתגברת¹⁰. בכך מתקבלת תמונה מורכבת של מערכת אקדמית הנמצאת בלחץ רב-כיווני - בין אקטיביזם סטודנטיאלי, עמדות סגל, שיקולי הנהלה, ואתגרים משפטיים - כאשר סוגיית החרם האקדמי הופכת לזירה מרכזית במאבק רחב יותר על גבולות חופש הביטוי והפעולה באקדמיה.

11 ארה"ב | How Campuses Became Hotbeds

הדוח שפורסם במרץ 2026 ע"י ועדת החינוך והעבודה של בית הנבחרים האמריקאי מבוסס על עדויות, ניתוחי מדיניות וסקירת אירועים בקמפוסים, ומבקש לבחון את הגורמים לעליה באנטישמיות במוסדות להשכלה גבוהה בארה"ב בשנים האחרונות.

הדוח מציג ניתוח ביקורתי של התפתחות התופעה, תוך התמקדות בגורמים מוסדיים ואידאולוגיים שהובילו, לטענת המחברים, להחרפתה. אחד הממצאים המרכזיים הוא כשל מתמשך של הנהלות האוניברסיטאות להפגין הנהגה ברורה ונחושה בהתמודדות עם אירועים אנטישמיים, כאשר במקרים רבים היעדר תגובה תקיפה אפשר הסלמה של גילויי עוינות כלפי סטודנטים יהודים.

בנוסף, הדוח מדגיש את תפקידם של חברי סגל וקבוצות סטודנטים בהפצת נרטיבים הנתפסים כאנטישמיים או כמטשטשים את הגבול בין ביקורת פוליטית לבין הסתה. ממצא מעניין בהקשר זה הוא הטענה כי האקדמיה, שאמורה לשמש זירה של פלורליזם ודיון ביקורתי, הופכת לעיתים למרחב שבו נוצר לחץ אידאולוגי המגביל עמדות מסוימות ומעצים אחרות.

¹⁰ בהקשר זה ניתן לציון את המקרה של סטודנטית יהודייה באוניברסיטת Toronto Metropolitan University, שהגישה תביעה בטענה כי המוסד כשל באכיפת מדיניותו ואפשר היווצרות של סביבה עוינת ומתמשכת כלפי סטודנטים יהודים לאחר אוקטובר 2023, אשר התבטאה בהטרדות, הסתה והפרעה לפעילות אקדמית [Toronto student sues university over antisemitic climate on campus. April 2026].

¹¹ How Campuses Became Hotbeds the Rise of Radical Antisemitism on College Campuses | US House Ed & Workforce Committee, March 2026 [report]

עוד מצביע הדוח על שילוב בין גורמים שונים - הנהלות, סגל, קבוצות סטודנטים והשפעות חיצוניות - היוצרים יחד סביבה שבה תופעות של הדרה, הפחדה והקצנה יכולות להתבסס ולהתרחב. בהיבט רחב יותר נטען כי האירועים שלאחר אוקטובר 2023 האיזו מגמות קיימות והעמיקו את המתח בין חופש ביטוי לבין שמירה על ביטחון אישי בקמפוס.

הדוח מציג תמונה מערכתית של התופעה, שבה האנטישמיות נתפסת כתוצר של דינמיקות מוסדיות, תרבותיות ופוליטיות מצטברות, ומדגיש את הצורך בהגדרת גבולות ברורים לשיח ובחיזוק האחריות המוסדית.

ארה"ב | ¹² When Faculty Take Sides

הדוח שפורסם בפברואר 2026 ע"י ארגון AMCHA מתמקד בתפקידם של חברי סגל ואקדמיה בעיצוב האקלים בקמפוסים בארה"ב, ובפרט במערכת אוניברסיטת קליפורניה. הדוח מבוסס על תיעוד רחב של אירועים, מסמכים מוסדיים ודפוסי פעולה, ומבקש לבחון כיצד מעורבות אקטיבית של סגל משפיעה על סביבת הלימודים והמחקר.

מחברי הדוח כותבים כי פעילותם של חברי סגל אינה מסתכמת בהבעת עמדות אישיות, אלא לעיתים מתבצעת תוך שימוש בתשתיות אקדמיות פורמליות (כגון: קורסים, סמינרים מחלקתיים, אירועים רשמיים וערוצי תקשורת מוסדיים) לצורך קידום אג'נדות פוליטיות. תהליכים אלו מטשטשים את הגבול בין הוראה אקדמית לבין פעילות אידאולוגית, ומשפיעים על האופן שבו סטודנטים חווים את המרחב הלימודי.

המסמך מדגיש במיוחד את תפקידן של רשתות סגל מאורגנות, כדוגמת Faculty for Justice in Palestine, הפועלות בתוך מחלקות או קבוצות מחקר, אשר יוצרות השפעה מצטברת על השיח האקדמי ועל סדר היום המוסדי. ממצא מעניין בהקשר זה הוא זיהוי דפוס של "הטמעה מוסדית" - כלומר, מעבר מפעילות מחאתית נקודתית לפעילות המשולבת במנגנונים רשמיים של האוניברסיטה, כגון תכניות לימוד, הצהרות מחלקתיות ואירועים אקדמיים.

עוד נמצא כי חלק מהפעילות מתבצעת תוך עקיפה או פרשנות גמישה של נהלים קיימים, באופן שמקשה על אכיפה אפקטיבית. הדוח מצביע על כך שהמבנה של ממשל אקדמי מבוזר מעניק לסגל כוח משמעותי בעיצוב תכנים ותהליכים, ולעיתים מצמצם את יכולת ההנהלה להתערב או לאזן.

נקודה נוספת העולה מהדוח היא הקשר בין פעילות סגל לבין השלכות רחבות יותר על חיי הקמפוס - לרבות החרפת מתחים בין קבוצות סטודנטים, פגיעה בפעילות אקדמית שוטפת והגברת תחושת אי-ביטחון בקרב חלק מהסטודנטים. הדוח מציג את התופעה כתוצר של שילוב בין אידאולוגיה, מבנה מוסדי ודינמיקות כוח בתוך האקדמיה.

הדוח מציע כי הבנת ההתפתחויות בקמפוסים מחייבת התבוננות לא רק בהתנהלות סטודנטים, אלא גם במנגנונים הפנימיים של האקדמיה ובתפקיד הסגל בעיצובם. בהתאם לכך, הוא מדגיש את הצורך בהבהרת גבולות הפעילות האקדמית, חיזוק מנגנוני הפיקוח והגדרת אחריות מוסדית ברורה.

¹² When Faculty Take Sides: How Academic Infrastructure Drives Antisemitism at the University of California | AMCHA, March 2026 [\[report\]](#)

13 The State of Antisemitism in America | ארה"ב

הדוח של ה-American Jewish Committee מציג תמונת מצב עדכנית של חוויית האנטישמיות בארה"ב, עם דגש על קמפוסים אקדמיים. הדוח מבוסס על סקר רחב בקרב סטודנטים יהודים וכלל הציבור, ומאפשר בחינה השוואתית של תפיסות וחוויית.

ממצא מרכזי הוא חשיפה גבוהה לאנטישמיות בקרב סטודנטים יהודים, כאשר שיעור משמעותי של סטודנטים מדווח על חוויות אישיות או על עדות לאירועים בקמפוס. לצד זאת, הדוח מצביע על פער בין היקף התופעה לבין רמת הדיווח בפועל, מה שמעיד על חסמים בדיווח ועל תחושת חוסר אפקטיביות של מנגנוני הטיפול.

נקודה בולטת נוספת היא ההשפעה על דפוסי ההתנהלות של סטודנטים, כולל הימנעות מהבעת זהות יהודית או מהשתתפות בפעילויות ציבוריות. בנוסף, המסמך מדגיש כי סוגיות הקשורות לישראל מהוות מוקד מרכזי למתחים, ולעיתים משליכות על היחס כלפי סטודנטים יהודים באופן רחב יותר.

בנוסף, נמצא פער בין תפיסות הציבור הכללי לבין חוויות הסטודנטים עצמם, המצביע על כך שהיקף הבעיה נתפס באופן שונה מחוץ לקמפוסים. פער זה עשוי להשפיע על סדרי עדיפויות מדיניים ומוסדיים בטיפול בתופעה.

דוח זה מצביע על אתגר מתמשך במרחב האקדמי, המדגיש את הצורך בשיפור מנגנוני הדיווח, בהגברת המודעות ובהתאמת המדיניות המוסדית למציאות המשתנה בקמפוסים.

14 Campus Crossroads | ארה"ב

הדוח שפורסם ע"י Anti-Defamation League - ADL במרץ 2026 מבוסס על סקר ארצי בקרב סטודנטים שאינם יהודים, ומספק זווית משלימה להבנת האקלים בקמפוסים דרך תפיסות הרוב הסטודנטיאלי.

הנתונים מצביעים על נראות גבוהה של התנהגויות עוינות כלפי יהודים במרחב האקדמי, כאשר קרוב למחצית מהסטודנטים דיווחו כי נחשפו לאירועים מסוג זה בשנה האחרונה, ורוב קל סבור כי קיימת מידה מסוימת של דעות קדומות בקמפוס. במקביל, מתגלה פער בין היקף החשיפה לבין רמת ההכשרה והמודעות - רק שיעור זעום מהסטודנטים עבר הכשרה ייעודית בנושא, דבר שמדגיש חסר במנגנוני התמודדות מוסדיים.

ממצא מעניין הוא המורכבות בעמדות: לצד שיעור לא מבוטל של סטודנטים המביעים עמדות שליליות או סטריאוטיפיות כנגד יהודים או ישראלים, קיימת גם תמיכה רחבה בעקרונות של הכלה ובפעולה מצד האוניברסיטאות, כאשר רוב ברור תומך בהתערבות מוסדית לצמצום התופעה. בנוסף, היחס לישראל אינו אחיד - חלק מהסטודנטים מביעים עמדות ביקורתיות או סימפתיה לצדדים מסוימים, אך במקביל רובם תומכים בזכות להגדרה עצמית יהודית, דבר המצביע על קיום נרטיבים מקבילים.

¹³ The State of Antisemitism in America 2025 | American Jewish Committee (AJC) [\[report\]](#)

¹⁴ Campus Crossroads: Non-Jewish Student Perceptions of Jews and Israel | ADL, March 2026 [\[report\]](#)

עוד עולה כי לצד נכונות עקרונית לתמוך בסטודנטים יהודים, קיימת תפיסה כי הבעת עמדות מסוימות כרוכה בסיכון חברתי, מה שמדגיש מתחים בין נורמות חברתיות לבין עמדות אישיות.

מחברי הדוח מתארים סביבה שבה תופעות בעייתיות נוכחות ומורגשות, אך לצד זאת קיימת תשתית רחבה יחסית של פתיחות לפעולה חינוכית ומוסדית, המהווה פוטנציאל לשינוי אם תיושם באופן שיטתי.

15 ארה"ב | Antisemitism and Prejudice on Campus

הדוח שפורסם באפריל 2026 ע"י Brandeis University בוחן את תופעת האנטישמיות בקמפוסים בארה"ב כשנתיים לאחר פרוץ גל המחאות והחרמות בעקבות אירועי אוקטובר 2023, ומספק תמונת מצב עדכנית לשלב שבו המחאות הגלויות נחלשו אך המתח החברתי נותר בעינו. ממצאי הדוח מצביעים על כך שאנטישמיות אינה תופעה מבודדת, אלא חלק ממערך רחב של דעות קדומות כלפי קבוצות שונות. עם זאת, רק מיעוט קטן מהסטודנטים מחזיק בעמדות שליליות כלפי כלל הקבוצות, בעוד שרוב ההטיות הן סלקטיביות ותלויות הקשר – ממצא המדגיש את המורכבות של התופעה ואת היעדרו של קיטוב אחיד.

הדוח מצביע גם על תפקידו המרכזי של השיח סביב ישראל בעיצוב עמדות כלפי יהודים, כאשר הגבול בין ביקורת פוליטית לבין תפיסות הנתפסות כאנטישמיות נוטה להיות עמום ומטושטש. לצד זאת, נמצאה קורלציה מסוימת בין אנטישמיות לבין דעות קדומות אחרות, אך ללא חפיפה מלאה, מה שמחזק את ההבנה כי מדובר בדפוסים מובחנים חלקית.

ממצאים אלה מקבלים חיזוק ממקורות משלימים, המצביעים על שינוי בדפוסי הביטוי של אנטישמיות בקמפוסים בשנים האחרונות. בפרט, עולה כי לאחר דעיכת מחאות האוהלים, ביטויי האנטישמיות נעשו פחות מרוכזים באירועים פומביים ויותר מפוזרים במרחבים יומיומיים ומקוונים, תוך העמקה של תחושת האקלים העוין. עוד מודגש כי סטודנטים מזהים מקורות מגוונים לתופעה, לרבות מהשמאל ומהימין, באופן המצביע על ריבוי מקורות ולא על מוקד אידאולוגי יחיד. במקביל, למרות צעדי מדיניות ואכיפה שננקטו על ידי מוסדות אקדמיים, לא ניכר שיפור משמעותי בתחושת הביטחון של סטודנטים יהודים.

התמונה העולה היא של תופעה מורכבת ומתמשכת: האנטישמיות בקמפוסים אינה מתבטאת בהכרח בעליה אחידה בעוצמתה, אך היא משתנה בצורתה, נעשית פחות גלויה ויותר מפוזרת, ומשתלבת בתוך סביבה רחבה של דעות קדומות וקיטוב חברתי. ממצאים אלו מדגישים את הצורך בגישה מערכתית להתמודדות עם התופעה, החורגת מטיפול באירועים נקודתיים ומתמקדת באקלים החברתי הכולל.

¹⁵ Antisemitism and Prejudice on Campus | Brandeis University, April 2026 [report]

[Two Years After the Encampments, Campus Antisemitism Is More Diffuse — and More Entrenched.](#) University Herald. April 2026

כיוונים מרכזיים בזירה הבינלאומית

סקירת הדוחות הבינלאומיים מציינת תמונת מצב מדאיגה של פגיעה מתמשכת במרחב האקדמי, המתאפיינת בנורמליזציה של עמדות אנטישמיות ובהדרה חברתית ומוסדית של סטודנטים וחוקרים יהודים ו/או ישראלים. הממצאים חושפים דפוס חוצה מדינות של "כשל הנהגות", המתבטא בתגובות מוסדיות לא עקביות לאירועי עוינות ובשימוש בתשתיות אקדמיות רשמיות, כגון פורומים מחלקתיים ותוכניות לימוד, לקידום אג'נדות פוליטיות המטשטשות את הגבול בין ביקורת להסתה. כתוצאה מכך, חוקרים וסטודנטים רבים נאלצים לאמץ אסטרטגיות של "הסתרת זהות" עקב תחושת חוסר ביטחון וניכור, מציאות המעידה על פגיעה מהותית בערכי הפלורליזם וחופש המחקר באוניברסיטאות המובילות בעולם. נכון לאפריל 2026, פער זה בין חוויות הסטודנטים בשטח לבין המענה המוסדי המוגבל נותר אחד האתגרים המרכזיים המזינים את תופעת החרם והבידוד.

ממצאים עדכניים, המבוססים בין היתר על מחקרי Brandeis University שפורסמו כשנתיים לאחר פרוץ גל מחאות האוהלים, מצביעים על כך שהתופעה אינה נעלמת אלא משנה את אופייה - מאירועים גלויים ומרוכזים לביטויים מפוזרים יותר, לעיתים יומיומיים או מקוונים, תוך העמקת תחושת האקלים העוין. בה בעת, מודגשת מורכבותה של התופעה, הניזונה ממקורות אידאולוגיים מגוונים ואינה מוגבלת לזירה פוליטית אחת.

ממצאים עדכניים מהזירה הקנדית מצביעים על דינמיקה משלימה: האצה ביוזמות חרם המובלות בעיקר על ידי אגודות סטודנטים וארגוני סגל, לצד מעבר מהצהרות עקרוניות לדרישות אופרטיביות כגון ניתוק שיתופי פעולה אקדמיים ומשיכת השקעות ממוסדות וגופים ישראלים. עם זאת, ניכר פער מתמשך בין רמת האקטיביזם בקמפוסים לבין עמדות הנהלות האוניברסיטאות, אשר במקרים רבים בולמות או מעכבות את המהלכים מטעמי ממשל תקין, שיקולים משפטיים ועקרונות של חופש אקדמי. דפוס זה בא לידי ביטוי גם בזירה האמריקאית, למשל במקרה של אוניברסיטת קורנל, שבו הנהלת האוניברסיטה דחתה החלטה של אגודת הסטודנטים לנתק את השותפות עם הטכניון במסגרת ¹⁶Cornell Tech, תוך הדגשת גבולות ההשפעה של יוזמות סטודנטאיליות מול שיקולים מוסדיים. במקביל, ניכרת גם זליגה של השיח מעבר לאקדמיה אל מערכת החינוך הרחבה, וכן התגברות של מאבקים בזירה המשפטית סביב גבולות חופש הביטוי והגנה על סטודנטים.

כתוצאה מכך, חוקרים וסטודנטים רבים נאלצים לאמץ אסטרטגיות של "הסתרת זהות" עקב תחושת חוסר ביטחון וניכור, מציאות המעידה על פגיעה מהותית בערכי הפלורליזם וחופש המחקר באוניברסיטאות המובילות בעולם. נכון לאפריל 2026, פער זה בין חוויות הסטודנטים בשטח לבין המענה המוסדי המוגבל - לצד התמסדות חלקית של יוזמות חרם והעמקת הלחצים הפנימיים והחיצוניים על מוסדות אקדמיים - נותר אחד האתגרים המרכזיים המזינים את תופעת החרם והבידוד.

לצד מגמות ההחרפה המתוארות, ניכרת גם פעילות תומכת מתפתחת בזירה הבינלאומית, הכוללת יוזמות לחיזוק שיתופי פעולה אקדמיים עם ישראל, רשתות חוקרים וסטודנטים פרו-ישראלים ותכניות ייעודיות לשימור והעמקת קשרים מוסדיים. בין היתר ניתן לציין תכניות כגון "[כלניות](#)" ורשתות אקדמיות [באיטליה](#) ובקנדה, הפועלות לחיזוק הנראות של מחקר ישראלי ולהבטחת המשכיות של שיתופי פעולה בינלאומיים. מגמות אלו מצביעות על קיומו של שדה פעולה משלים, אשר עשוי למתן את השפעות הלחצים החיצוניים ולתרום לשימור מעמדה של האקדמיה הישראלית בזירה הגלובלית.

¹⁶ [Cornell president rejects 'deeply disturbing' student resolution to sever partnership with Technion](#). Jewish Insider. March 2026

neaman.org.il

מוסד שמואל נאמן למחקר מדיניות לאומית | קרית הטכניון,
חיפה 3200003 | טל. 04-8292329 | info@neaman.org.il

החרם האקדמי